

အေးကလံး ဇီ ကျိန်ခံကျိန်တကျိန်
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

လံာ်စီၣ်စု
၂၀၂၂-၂၀၂၃

လံာ်ခိၣ်တီၤလၢတၢ်ကွၢ်ယုၤအီၤ	၁
တၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖျိၣ် နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒူး	၃
တၢ်ဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ	၄
တၢ်တီၢ်ကျဲၤ နီၣ် တၢ်ထံၣ်စိ	၅
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဒိအတၢ်	၆
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အတၢ်သိၣ်လိၣ်န့ၣ်လိ	၆
တၢ်သုအဲကလံးကျိၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်အပတီၢ်	၇
အံၤအဲးစံးအဲလံၤ ပုၤမၤတၢ်ဖိ တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါ နီၣ် တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ	၈
တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယုၤတၢ် နီၣ် တၢ်သမံသမိးကွၢ်တၢ်	၈
တၢ်ဟံးလီၤ ပုၤကွဲၤဖိအလီၢ်အကျဲ	၉
မိၢ်ပၢ် တၢ်ဟံးဖျိၣ်မၤသကိး,တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါ, နီၣ် တၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲး	၉
တၢ်ဒီးစဲး	၉
တၢ်ဖျိထီၣ် နီၣ် တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ ပုၤမၤလိ အဲကလံးကျိၣ်ဖိတဖၣ်	၁၀
တၢ်ဂ့ၢ်မၤန့ၣ်ကျိၣ်အတၢ်သုတၢ်ဘၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤ	၁၀
ပုၤတၢ်ကျိၣ်ထံတၢ် နီၣ် ပုၤကွဲးကျိၣ်ထံတၢ်	၁၀
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ တၢ်သမံထံတၢ်	၁၀
လံာ်ခိၣ်ဖျၢၣ်လၢ တၢ်ကွဲးဖျၢၣ်ညီၣ်နီၣ်အီၤတဖၣ်	၁၀
တၢ်တၢ်ကျိၣ်ထံ နီၣ် တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံ	၁၀
တၢ်ဂ့ၢ်ပိၢ်ထွဲ	၁၀-၁၇
<ul style="list-style-type: none"> • တၢ်ဆဲးလီၤမံၤ တၢ်တီၢ်နီၣ်တၢ်ရဲၣ်လီၤ. • ဟံၣ် ကျိၣ် တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ် • တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ အလံာ် 	

🍌 တၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖျိၣ် ဒီး နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒွး 🍌

ဟူရိၣ်ကီၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၢ် ပုၤကွီၢ်ဖိခဲလၢၢ်အိၣ် ၂,၈၉၃၇၂ ယၣ်ယၣ် န့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢ ပုၤကွီၢ်ဖိခဲလၢၢ်အကျါ ပုၤမၤလိအဲးကလံာ် ကျိၣ်အိၣ်ဝဲ ၃၃% မျးကယၢၤန့ၣ်လီၤ. လၢလၢာ်အံၤ မ့ၢ်လံာ်တၢ်ပြီၤလၢ တၢ်နီၤဖးလီၤ ကလုာ်တကလုာ်ဘၣ်တကလုာ် အဆၢ န့ၣ်လီၤ.

ပုၤစဝဲနံးဖိ,ပုၤလၢတၢ်ဖိ	၃၀%
ပုၤအဲရကၤထူလံၤ မ့တမ့ၢ် အါလါစကၢ် ပုၤထူလံၤ	၂%
ပုၤအ့ၣ်ဖိ	၂၂%
ပုၤသူဖံးဖိ မ့တမ့ၢ် ပုၤအဲဖြိကၤ အဲရကၤ	၁%
ဟၤဝါယၢ် ပုၤထူလံၤ မ့တမ့ၢ် ပုၤကိးဖိအဂုၢ်အဂၤ	၁%
ပုၤဝါဖံးဖိ	၄၁%
ပုၤကးပြီၤ	၃%

ဟူရိၣ်ကီၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၢ် အံၤအဲလဲအဲလဲ အပုၤကွီၢ်ဖိတဖၣ် ဟဲဝဲလၢ ကီၢ်အါန့ၣ် ၂၁ဘၣ်, ဟံယုာ်ဒီး ကီၢ်အဲရကၤ,ယီၤကီၢ်, ဘၣ်ယဲန့ၢ်,ခဲၣ်ဘိဒဲယါ,အ့ဒဲယါ,ပယီၤကီၢ်,ဖိၣ်ထီၣ်ရံကိၣ်,မဲးကစံၣ်ကိာ်,ကွါ, ကွၤထမၤလၢ,အဲးစဘါဒိၣ်,မဲၤခြါနံၣ်ရှါ,ဖိလီ, ဖံလံပံး, ထဲစါနံယါ,ဘဲလး,မလ့ရှါ,ဟီၣ်ဒူရး,ဖျိဂုး, ဒီး ဒိၣ်မဲနံကၢ် ရံၣ်ဖၤဘျး တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဟဲဝဲလၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ သၢမံၤန့ၣ်လီၤ.

- ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိ . ပုၤတဖၣ်လၢ အဘၣ်တၢ်မၤဆူၣ်မၤစိးအီၤလၢအနီၢ်ကစၢ်အကီၢ်ပူၤ ဒီးကွၤကဒါကွၤတသ့လၢ
- ပုၤသးလီၢ်သးကျဲ . ပုၤတဖၣ်လၢ အယုထၢဟဲသ့ၣ်ထီၣ်ဆိလီၤအတၢ်အိၣ်မူလၢ ကီၢ်အဲရကၤ
- ဖိသၣ်လၢ အအိၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်လၢ ကီၢ်အဲရကၤအပူၤ ဘၣ်ဆၣ်အမိၢ်အပၢ အကျိၣ်တၢ်တကျိၣ် တမ့ၢ် အဲးကလံး

ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိတဖၣ်

ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိတဖၣ် မ့ၢ်ပုၤတဖၣ်လၢ အအိၣ်လၢ ကီၢ်အဲရကၤအချါ လၢအယုထံၣ်န့ၣ် တၢ်ကဟုကယၢ်အလီၢ် မ့ၢ်လၢအပျံၤဝဲတၢ်မၤအၢမၤသီ လၢအထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤအယိ န့ၣ်လီၤ. လၢ တၢ်ဟံပနီၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒ် ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဂၤအဂီၢ်န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်အုၣ်သးလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢအမ့ၢ် “ပျံၤလၢတၢ်မၤအၢမၤသီအီၤ အဂ့ၢ်အကျိၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး” ခိဖျိ ကလုာ်န့ၣ်အယိ,တၢ်ဘျုးတၢ်ဘါအယိ,ကရၢဖိလၢ ပုၤတဝါကဂုၢ်ပူၤအယိ,ထံဂုၢ်ကီၢ်သဲး တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အယိ,ဒီး တၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အယိ န့ၣ်လီၤ. ကလံၤထံးဒဲၣ်ခိထံၣ် တူၢ်လိာ်မုာ်ဝဲ ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိတဖၣ် လၢဟီၣ်ခိၣ်ချါဒီးတဘျုးညါ န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိတဖၣ် လၢအဟဲဆူ ဟူရိၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီး အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ ဒီး တၢ်ဖံးလိမၤဒီးအတၢ်လဲၤခိဖျိ လၢအလီၤဆိလိာ်အသး တဘျုးမံၤ န့ၣ်လီၤ. ကွီၢ်ဖိတနီၤ ထီၣ်ဘၣ်တၢ်ကွီၢ် ဘၣ်ဆၣ် အါတက့ၢ် ထီၣ်ဘၣ်ကွီၢ်တသ့ ခိဖျိလၢ တၢ်ကီတၢ်ခဲဒီး တၢ်အိၣ်သးတဂၢ်တကျါအယိ, ဒီး ပုၤအါဒဲအါဂၤ ယုာ်ဝဲလၢအနံၣ်ဒီးအလၢ ဒီးလဲၤဝဲဆူ ဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤ ဖဲတၢ်လီၢ်လၢ အအိၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်သးလၢ အလီၤဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘိ န့ၣ်လီၤ. ပုၤတနီၤအိၣ်လၢ ဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤပူၤ အနံၣ်တဖၣ်အနံၣ်, ဖဲတၢ်လီၢ်လၢ တၢ်ကအိၣ်ဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် လၢတၢ်လုာ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူအဂီၢ် လီၤဆိလိာ်အသး လၢလၢာ်ဆုဆု ဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် လၢတၢ်ကမၤနၢၤတၢ် လၢအဲရကၤတၢ်မၤလိတီၤပူၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤသုးလီၤသုးကျဲတဖၣ်

ပုၤသုးလီၤသုးကျဲတဖၣ် လီၤဆီလိာ်အသးဒီး ပုၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲ လၢကျဲတဘျူးဘိ န့ၣ်လီၤ. ပုၤသုးလီၤသုးကျဲ မ့ၢ်ပုၤတဖၣ်လၢ အယုထာၤဖဲဆူ ကီၢ်အဲရကၤ, ဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်ပုၤတဖၣ်လၢ က့ၤကဒါက့ၤဆူ အကီၢ်သ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ. ပုၤသုးလီၤသုးကျဲတဖၣ် ဟဲ ဆူကီၢ်အဲရကၤ လၢတၢ်ဂ့ၢ်တဘျူးမံၤအယိ, အါတက့ၢ် အတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ ကအိၣ်မူလဲၤခိဖျိဘၣ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, တၢ်ဘၣ် တၢ်ဘၤဒီး ကီၢ်အဲရကၤ အတၢ်ဘိၣ်တၢ်ညီ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဟဲဒၣ်လၢ အနီၢ်ကစၢ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲလီၤသး ဒီး တ အိၣ်ဒီးပုၤလၢအကမၤစၢၤအီၤ ဒ်ပုၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲတဖၣ်အသးဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤက့ၢ်ဖိလၢ ဟံၣ်ဖိယိဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအကျါ လီၢ် ဘၣ် ကျိၣ် ဒီး ထုသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ ဒ်သိးအကအိၣ်မူ သ့သ့ဘၣ်ဘၣ် လၢကလုာ်ဂၤအကျါ န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအအိၣ်ဖျါလၢ ကီၢ်အဲရကၤအပူၤ အံၤအဲလ်အဲလ်

အံၤအဲလ်အဲလ် ပုၤက့ၢ်ဖိတဖၣ် အနီၢ်ဂံၢ်အါထီၣ်ဝဲ လီၤ. အံၤအဲလ်အဲလ် မ့ၢ်ပုၤက့ၢ်ဖိတဖၣ်လၢ အအိၣ်ဖျါထီၣ်လၢ ကီၢ်အဲရကၤ အပူၤ ဘၣ်ဆၣ် အမိၢ်အပၢ်အကျိၣ်တၢ်တကျိၣ် တမ့ၢ် အဲကလံးကျိၣ် တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တချုးလၢ အန့ၣ်လီၤက့ၢ်န့ၣ်, ပုၤက့ၢ်ဖိသ့ၣ် တဖၣ်အံၤ အါတက့ၢ် ကတိၤအဲကလံးကျိၣ်တဘၣ်အါအါဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤက့ၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တဲအဲးကလံးအကျိၣ်ဘၣ်, ဒီး တဘျီဘျီအိၣ်ဖျါလၢ အတဲအဲးကလံးကျိၣ် ဘၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး, ဘၣ်ဆၣ် မ့တမ့ၢ်လၢ ကျိၣ်တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤအယိဘၣ်န့ၣ်, အ ဝဲသ့ၣ် တအိၣ်ဒီး အဲကလံးအကျိၣ် လၢတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအဂီၢ် မ့တမ့ၢ် ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ် လၢတၢ်လီၢ်ဘၣ်အီၤလၢ တၢ် မၤန့ၣ်မၤန့ၢ်တၢ်လၢ တၢ်မၤလိတီၤပူၤအအဂီၢ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

🔴 တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ဒီး တၢ်ဒီးစဲး ပုၤမၤလိအဲကလံးကျိၣ်တဖၣ် အဖီခိၣ် 🟠

၁၉၆၄ ကမျၢ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် တၢ်မၤ အတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ ၆ (Title VI of the Civil Rights Act of 1964) မ့ၢ်ဝဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သီတခါ လၢ အတဲဖျါထီၣ်ဝဲ ပုၤလၢအကတီၤကျိၣ်အဂၤတဖၣ် အတၢ်လီၢ်ဘၣ် ဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢကမျၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပူၤ လီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢ ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤက့ၢ်အဲန့ၣ် အိၣ်ဒီး မူဒါလၢ အကဘၣ်ကတဲာ်ကတီၤန့ၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တုၤသိးထဲ သိး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢပုၤက့ၢ်ဖိလၢ အကတီၤ အဲကလံးကျိၣ်တဘၣ်အါအါသ့ၣ်တဖၣ် (LEP) အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ၂၀၀၂ တၢ်တဘၣ် ဟ်လီၤတဲာ်ဖိသ့ၣ်လၢလီၢ်ခံနီၣ်တဂၤ တၢ်မၤ (The No Child Left Behind Act of 2002)မ့ၢ်စ့ၢ်ကိး တၢ်သိၣ်တၢ်သီအဂၤတခါလၢ အ တဲဖျါဂ့ၢ်ထီၣ်ဝဲ ကျိၣ်စ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဒီး ကိုသရၣ်တဖၣ် အတၢ်သ့ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢ တၢ်တဲဖျါထီၣ် ပုၤက့ၢ်ဖိလၢအကတီၤအဲ ကလံးကျိၣ်တဘၣ်အါအါသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အဂ့ၢ်အကျါ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ ၆, ၁၉၆၄ ကမျၢ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် တၢ်မၤ (Title VI, Civil Rights Act of 1964)

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢအဒီးန့ၣ် ကီၢ်စၢၤဖိၣ် ကျိၣ်စ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲတဖၣ် တြိဝဲ ပုၤလၢအကဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ် ,သမၤကွံာ် ပုၤအတၢ်န့ၣ်ဘျူး, မ့တမ့ၢ် ကွၢ်တလီၤပုၤဂၤ ခိဖျိ ကလုာ်န့ၣ်လီၤဆီ,ဖဲးဘၣ်အလွဲၣ်လီၤဆီ,မ့တမ့ၢ် ထံကီၢ်လီၤဆီ တသ့နီၣ်တဂၤ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လီၤ ဘၣ်. နံၤခိ (Lau v. Nichols)

ယုၢ်အဲးစံက့ၢ်ဒိၣ် ဟ်ပနီၣ်အါၣ်လီၤအီၤလီၤဝဲ လါမ့ၢ် ၂၅, ၁၉၇၀ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲကျိၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ, လၢအဒူးနဲၣ်ဝဲ ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤက့ၢ်တဖၣ် လၢအကခါထီၣ်အခိၣ် လၢတၢ်မၤစၢၤ ပုၤက့ၢ်ဖိလၢ အကတီၤအဲးကလံးကျိၣ်တဘၣ်အါအါ(LEP) ဒ် သိးအကမၤန့ၢ်ကွံာ် ကျိၣ်အတၢ်နိးတၢ်ဘျူး ဒီး ကမၤလီၤတၢ်ဝဲဒ်သိး အဝဲသ့ၣ် ကသ့ဟ်ဖိၣ်မၤသကိးဘၣ်တၢ်လၢ ကီၢ်ရၣ်အ လီၢ်ကဝီၤ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အပူၤ လၢအအိၣ်ဒီးအခိၣ်ပညိၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ် အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ တၢ် ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တၢ် သၢ (Title I and Title III) –တၢ်သ့ဟံးန့ၣ်မူဒါ ခီဖျိ တၢ်ဒီးစး

တၢ်တဘျီဟံးလီၤတၢ်ဖိသၣ်လၢလီၤခံနီၣ်တၢ် တၢ်မၤ (NCLB) ယုထီၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်သ့ဟံးန့ၣ်မူဒါ လၢကီၢ်စဲၣ်အပတီၢ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ် အပူၤ ခီဖျိ ကံၢ်စိလၢအပတီၢ်ထီ တၢ်သမံသကိးတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢကီၢ်န့ၣ် တမ့ၢ်ထဲလၢ အကဘၣ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် ပုၤကီၢ်ဖိအ အဲးကလံးကျိၣ် တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ တနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်စိၤဘၣ်, ကဘၣ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲလၢ ပုၤမၤလိအဲကလံးကျိၣ်တဖၣ် “လဲၤထီၣ်လဲၤထီဝဲတနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်လၢလၢပုၤပုၤ” န့ၣ်ပုၤကီၢ်ဖိအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်အသိးစ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်အစၢအိၣ်ဝဲအသိး န့ၣ်, အံၤအဲလဲၤအဲလဲၤကီၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်ဟံးဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တနံၣ်တဘျီကီၢ်စဲၣ်အတၢ်ဒီးစးတဖၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ.

- အံၤအဲလဲၤအဲလဲၤကီၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်ဒီးစးဝဲ တနံၣ်တဘျီ တၢ်သ့အဲကလံးကျိၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ အတၢ်ဒီးစးတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
- အံၤအဲလဲၤအဲလဲၤကီၢ်ဖိတဖၣ် တၢ်လီၢ်ဘၣ်အီၤလၢ အကဒီးစးဝဲ ကီၢ်စဲၣ်တၢ်ဒီးစး န့ၣ်ပုၤကီၢ်ဖိအဂၤတဖၣ်အသိး န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤကီၢ် ကဘၣ်ဒီးစးစ့ၢ်ကိး အဲလဲၤအံၤဖိၣ် ကီၢ်ဖိတဖၣ်လၢ တၢ်ကတိၤ,တၢ်ဖး,တၢ်ကွဲး, ဒီး တၢ်ဒိကနၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ

တဲဖျါထီၣ် တၢ်တိၢ်ကျဲၤ ဒီး တၢ်ထံၣ်စိ

တၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်တိၢ်ကျဲၤ

ပုၤမၤလိတၢ်လၢအသးသမူဒိစိၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤထီၣ်အီၤ ဒီး မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်အီၤခီဖျိ တၢ်သိၣ်လိလၢ အအိၣ် ဒီး ခိၣ်ယၢၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်ထံၣ်စိ

တၢ်ယုးယီၣ်ပးကဲ – တၢ်ဟံးကဖၢလၢသး – တၢ်အကံၢ်အစိ ဂ့ၤကတၢ် လၢပုၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်

အဲကလံး ဒ်ကျိၣ်ခံကျိၣ်တကျိၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ တၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်ဟံးဖျါ

အဲကလံး ဒ်ကျိၣ်ခံကျိၣ်တကျိၣ် (ESL)တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ ကကတၢ်ကတီၤန့ၣ် တၢ်လဲၤခီဖျိ ဒ်သိး အကမၤဂ့ၤ ထီၣ် ပုၤအနီၢ်ကစၢ် ဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်အိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ပၤ ဒီး ကကတၢ်ကတီၤန့ၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်တုၤသိးထဲသိး လၢပုၤကီၢ်ဖိလၢ အကျိၣ်ခိၣ်ထံးတမ့ၢ် အဲကလံးကျိၣ် တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤဆီလၢအအိၣ်ဒီး တၢ် သ့ၣ်ညါနီၣ်ပၤ ဒ်သိးအကမၤစၢပုၤကီၢ်ဖိ လၢအကမၤန့ၣ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအရ့ဒိၣ် လၢတၢ်ကမၤလိန့ၣ်ကျိၣ်အသိ ဒီး မၤဘၣ် လိၣ်သးဒီး လုလၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအသိ ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢ တၢ်လၢပုၤကီၢ်ဖိန့ၣ် တဂၤဒီးတဂၤ မ့ၢ် ပုၤတဖၣ်လၢအလီၤဆီလိာ်အသး အယီ, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ မ့ၢ်ဝဲ ကမၤစၢ ပုၤတဂၤဒီးတဂၤဒ်အတၢ်လီၢ်ဒုၣ်ဝဲ ဒီး တၢ်ဆီတလဲ ပုၤကီၢ်ဖိတဂၤဒီးတဂၤ ဒ်အတၢ်လီၢ်ဘၣ်အိၣ်အသိး ဒီး ရဲၣ်သဲကတီၤ တၢ်ဆီတလဲမၤဘၣ်လိာ်သး လၢတၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤအပူၤ န့ၣ်လီၤ.

အံၤအဲလဲၤအဲလဲၤ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မၤဆူၣ်ထီၣ်ဝဲ တၢ်မၤစၢအတၢ်န့ၣ်ကျဲၤ အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လွံၢ်ခါ လၢကျိၣ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီအ ပူၤဒ်အမ့ၢ်, တၢ်ဒိကနၣ်, တၢ်ကတိၤ,တၢ်ဖး, ဒီး တၢ်ကွဲး တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤ မၤစၢပုၤကီၢ်ဖိလၢ အကတီၤ အဲကလံးကျိၣ်တဘၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် ကတီၤအဲကလံးကျိၣ်တဘၣ်ဂ့ၤဂ့ၤတဖၣ် လၢအကမၤဂ့ၤထီၣ် အဲကလံးကျိၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် ဒ်အနီၢ်ကစၢဒုၣ်ဝဲအပတီၢ် ဒ်သိး ကမၤန့ၣ်မၤန့ၣ်တၢ်လၢ တၢ်ဖံးလိမၤဒီးအပူၤ, ဒီးကဖျိထီၣ် ဒီး ဟူးဂဲၤဖံးမၤတၢ်ကသ့ဂ့ၤဂ့ၤ လၢပလုလၢထုသန့အပူၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

အံ့အဲဒ်အဲလ်တဲရဲတဲကျဲ၊ ဟ့ၣ်လီၤအသးသပှ်ပှ် လၢတဲဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘဲ တဲဆိကမိၣ်ထံမ့ၣ်လီၤက့ၤနီၢ်ကစၢ်အသးလၢအဂ့ၤတကပၤ၊ အံးထွဲကွၢ်ထွဲ တဲဟံၣ်သ့ၣ်ပၤသးအတဲအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဆူပှ်လၢအလီၤဆိလိာ်အသး၊ ဒီး ငးအိၣ်ထီၣ် ကိုလၢအပှ်ဒီး တဲနီၢ်ပၤလိာ်သးယၢ်ခိယၢ်ခိ၊ တဲဒ်သ့ၣ်ဒ်သး၊ ဒီး တဲဘၣ်ထွဲလိာ်သးယၢ်ခိယၢ်ခိလၢ ပှ်က့ၤဖိဒီးပှ်မၤတဲဖိအဘၣ်စၢၤ န့ၣ်လီၤ.

အဲးကလံး ဒ်ကျိာ်ခံကျိာ်တကျိာ် အတဲထံၣ်စိ

ဟူရိၣ်ကီၢ်ရဲၣ်လီၤကဝီၤက့ၤ အတဲပညိၣ်အဂံၢ်ခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တဲမၤစၢၤပှ်က့ၤဖိ ဒ်သိးအကလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢတဲကျဲဘၣ်က့ၤဘၣ်သ့အပှ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. လၢတဲမၤဂ့ၤထီၣ်ပှ်က့ၤဖိ ဒ်သိးအကမၤလၢပှ်ထီၣ် ပှ်ကညီ, တဲမၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်တဲရဲလိာ်မ့ၢ်လိာ် ဒီး တဲမၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ် တဲလုာ်အိၣ်နီၣ်ခိသးသမူအဂီၢ် မ့ၢ်က့ၤ,ဟံၣ်ဖိယိဖိ,ဒီး ပှ်တဝၢအမူအဒါ န့ၣ်လီၤ. တဲပညိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တဲထဲသိးတုၤသိး လၢပှ်က့ၤဖိကိးဂၢၤဒဲးအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. အံ့အဲဒ်အဲလ် တဲဖဲးတဲမၤတဖၣ် ဟ့ၣ်ပှ်က့ၤဖိ လၢအကျိာ် မ့တမ့ၢ် ကျိာ်လၢအဟံၣ်တမ့ၢ်အဲးကလံးအကျိာ်တဖၣ် လၢအမၤဒိၣ်ထီၣ် အကံၢ်အစိ လၢဟူရိၣ်လီၤကဝီၤက့ၤအပှ် န့ၣ်လီၤ.

🍊 တဲရဲၣ်တဲကျဲၤအဒိအတဲာ် 🍊

တီၤဒေး မ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၢ်အပှ် .. ဟူရိၣ်ကီၢ်ရဲၣ်လီၤကဝီၤက့ၤ သ့ဝဲ အံ့အဲဒ်အဲလ်တဲရဲၣ်တဲကျဲၤလၢအဟံၣ်ဖိမၤသကိးတဲတပှ်ယိလၢအကတဲာ်ကတီၤန့ၣ်ဝဲ ကျိာ်အတဲဖဲးတဲမၤ လၢတီၤဒေးမ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၢ်အပှ် လၢအဂ့ၤကတဲာ်တသ့ဝဲအသ့ န့ၣ်လီၤ. အံ့အဲဒ်အဲလ် သရဲၣ်တဖၣ် ဟံၣ်ဖိမၤသကိးတဲဒီး တီၤသရဲၣ် လၢတဲဒုးအိၣ်ထီၣ် တဲသိၣ်လိအတဲတိာ်ကျဲၤ လၢပှ်က့ၤဖိလၢ အကတီၤအဲးကလံးအကျိာ်တဘၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဒဲးသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တီၤသရဲၣ်တဖၣ် ဘီၣ်ဘၣ်ဝဲ တဲသိၣ်လိအကျိာ်အကျဲၤ လၢအလိာ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တဲမၤစၢၤအါထီၣ် ဘၣ်တဲကတဲာ်ကတီၤအီၤ ဝဲအလိာ်အိၣ်အခါ န့ၣ်လီၤ.

လဲၤဆူ အံ့အဲဒ်အဲလ်တီၤဒေးပှ်,တီၤပှ်ဆၢကတီၢ် .. အံ့အဲဒ်အဲလ် အတဲပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ ကမၤစၢၤပှ်က့ၤဖိ ဒ်သိးအကတဲအဲးကလံးကျိာ် ဘၣ်ဂ့ၤဂ့ၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. အံ့အဲဒ်အဲလ် ကိုသရဲၣ်တဖၣ် ပညိၣ်ဝဲ တဲသ့တဲမၤဂ့ၤထီၣ်အဲကလံးကျိာ် အတဲနဲၣ်ကျဲၤ အပတီၢ် လၢတဲသိၣ်လိအဲကလံးကျိာ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

မၤန့ၣ်ဆိၣ်ခံ အံ့အဲဒ်အဲလ် .. တဲအဒိအတဲာ်အဝဲအံၤ အတဲပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ ဒ်သိး အကမၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် တဲသ့အဲကလံးကျိာ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. လံာ်အဲကလံးသရဲၣ်တဖၣ် အတဲပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ တဲသိၣ်လိသကိး လံာ်အဲၣ်ကလံးအကျိာ်အကျဲၤ ဒီး တိာ်ကျဲၤသကိးဝဲ တဲဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ တဲသိၣ်လိလၢ တဲနီၢ်ပၤအီၤသ့, ကတဲာ်ကတီၤန့ၣ်စ့ၢ်ကိး ကျိာ်အတဲတိာ်စၢၤမၤစၢၤ လၢတီၤဒေးပှ် လၢအဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒီး တီၤဒေးမ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၢ်အပှ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပှ်ပဲတုၤသိ တဲရဲၣ်တဲကျဲၤ .. တဲအဒိအတဲာ်အဝဲအံၤ အတဲပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ ကမၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် အဲကလံးကျိာ်တဲသ့တဲဘၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံး, တဲဒုးသ့ၣ်ညါ တဲဖဲးလိမၤဒီး တဲသ့တဲဘၣ် အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ, ဒီး ကတဲာ်ကတီၤန့ၣ် တဲတိစၢၤမၤစၢၤ လၢတဲကျဲၤလိာ်ကျဲဘၣ်လိာ်သးဒီး ကီၢ်အမဲရကၤ ဒီး ကိုအတဲဆဲးတဲလၢ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှ်က့ၤဖိလၢ အအိၣ်လၢ တဲရဲၣ်တဲကျဲၤဝဲအံၤအပှ်တဖၣ် မ့ၢ်ပှ်အသိလၢ ကီၢ်အမဲရကၤ တဲကျဲၤကျဲသ့ တဲရဲၣ်တဲကျဲၤအပှ် လၢအအဲကလံးကျိာ်တဲသ့တဲဘၣ်အိၣ်ဒ်လၢ အခိၣ်ထံးပတီၢ် မ့တမ့ၢ် ပှ်မၤလိအဲးကလံးကျိာ်က့ၤဖိလၢ အတဲဖဲးလိမၤဒီးလၢအပှ်က့ၤကွံာ် ဘၣ်တဲမၤတဲာ်တဲအီၤဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ် တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အံ့အဲဒ်အဲလ် ကိုသရဲၣ်တဖၣ် နီၤလီၤအတဲသိၣ်လိအဲကလံးကျိာ်အိၣ်ဒီး ပှ်ထူလံၤဖိတဲမၤစၢၤလၢ ပှ်မၤတဲာ်ဖိလၢအကတီၤကျိာ်ဘၣ်ခဲခါလိာ် ဒီး တံၤသကိးတဖၣ် ဝဲအသ့အခါ န့ၣ်လီၤ. တဲရဲၣ်တဲကျဲၤအဝဲအံၤ, ဘၣ်တဲဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤ လၢပှ်က့ၤဖိအဂီၢ် ဒ်သိးအကမၤနၢၤတဲာ် လၢကီၢ်အမဲရကၤကိုတဖၣ်အပှ်အဂီၢ် ဒီး ဆိတဲလဲအိၣ်ဆူ တီၤဒေးမ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၢ်အပှ် လၢတနံၣ်အတီၢ်ပှ် ကသ့အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တီပူတတ်သိပ်လိလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဒီသဒၢ .. တၢ်အဒိအတၢ်ဝဲအံၤ အတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ ကမၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် အဲကလံးကျိၣ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် ဖဲတၢ်မၤလိဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဖံးလိမၤဒီး အတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ် အခါန့ၣ်လီၤ. ကိၣ်သရၣ်တဖၣ် ပညိၣ်ဝဲ တၢ်မၤန့ၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအပူၤဂ့ၤဂ့ၤ, အဲကလံးကျိၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်,တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၣ်ခိၣ်သ့ၣ် လီၤလီၤဆီဆီ ဒီး ကျိၣ်ကျဲၣ်လၢ တၢ်သိၣ်လိလံာ်အဲကလံး ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢအဘၣ်ထွဲလိာ်အသးသ့ၣ်တဖၣ် တပူၤယီ န့ၣ်လီၤ.

🔥 တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၣ်လီၤ တၢ်သိၣ်လိန့ၣ်ကျဲ 🌶️

တီပူတတ်သိပ် . ဘျုးခဲန့ၢ် တီဖိသၣ် ဒီး ၁တီၤ, ဝဲဒုးစၢၣ် ၂တီၤ ဒီး ၃တီၤ, ဝဲဒုးစၢၣ် ၄တီၤ ဒီး ၅တီၤ

- ပုၤမၤလိအဲကလံးကျိၣ်တဖၣ် အါတက့ၢ်သူအတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတီၤပူၤ ဒီတနံၤညါယုၣ်ဒီး အတံၤသကိးလၢ အကတီၢ် အဲကလံးကျိၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. အံၤအဲၣ်အဲလံ တၢ်ဖံးတၢ်မၤ လၢတီၤပူၤတီၤပူၤအိၣ်ဖိအဂီၢ် ဘၣ်တၢ်ကတၢ်ကတီၢ်န့ၣ်အီၤလၢ အဲကလံးကျိၣ်အသိ (ENL)ကိၣ်သရၣ် လၢအသ့ဝဲ တၢ်ဟးထီၣ်လၢတီၤပူၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်လၢတီၤပူၤ အဒိအတၢ် မ့တမ့ၢ် ခံခါလိာ်တပူၤယီ န့ၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိ အတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ ကမၤဂ့ၤထီၣ် လံာ်မဲၣ်ဖျါၣ်,တၢ်ကတီၢ်,တၢ်ဖး, တၢ်ဒိကန့ၢ်, ဒီး တၢ်ကွဲးန့ၣ်လီၤ. လံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ် ကတၢ်ကတီၢ်န့ၣ်ဝဲ တၢ်သိၣ်လိလၢအလီၤဆီလိာ်အသး လၢပုၤကိၣ်ဖိ လၢအတၢ်ဂ့ၢ်မၤန့ၣ်အဲကလံးကျိၣ်အပတီၢ်လီၤဆီလိာ်အသးတဖၣ်အဂီၢ် ခိဖျိတၢ်သ့ဝဲ တီပူၤတၢ်သိၣ်လိလၢအအိၣ် ဒီးတၢ်ဒီသဒၢ တၢ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆး လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤ (SIOP)အဒိအတၢ် န့ၣ်လီၤ. အံၤအဲၣ်အဲလံ ကိၣ်သရၣ်တဖၣ် မၤစၢၤဝဲပုၤကိၣ်ဖိ ခိဖျိသ့ၣ်ထီၣ်စၢၤအဝဲသ့ၣ် အတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်အခိၣ်တယုၣ် ဒီး ဒုးဘျးစဲယုၣ်ဝဲ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ဆိက မိၣ်တဖၣ် လၢအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိတၢ်အီၤလၢတီၤပူၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. အံၤအဲၣ်အဲလံကိၣ်သရၣ်တဖၣ် ပာ်ဖျိၣ်မၤသကိး တၢ်ဒီး တီၤသရၣ်တဖၣ် လၢအကယုၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်သိၣ်လိအကျဲ ဒီး တၢ်မၤယုၤမၤဖိးလိာ်တၢ် ဒ်သိးအကမၤလၢပုၤ ပုၤ ကိၣ်ဖိလၢအမၤလိအဲကလံးကျိၣ်တဖၣ် အတၢ်လိာ် လၢအကမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ် ဒ်သိးအကမၤန့ၢ်မၤန့ၢ်တၢ်လၢ တၢ်မၤလိ တီၤ ပူၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ဟူရိၣ်တီၤခၢၣ်သးကိၣ်

- တီၤခၢၣ်သးကိၣ်ဖိတဖၣ် ဒီးန့ၣ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်မၤန့ၣ်ကျိၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ လၢအဘၣ်တၢ်ကတၢ်ကတီၢ်န့ၣ်အီၤလၢ အဲကလံးကျိၣ်အသိ (ENL)ကိၣ်သရၣ်တဖၣ်အအိၣ် လၢအသ့ဝဲ တၢ်ဟးထီၣ်လၢတီၤပူၤ,တီၤပူၤဆၢကတီၢ် တၢ်အဒိအတၢ် ဒီး,မ့တမ့ၢ် တီပူၤတၢ်သိၣ်လိလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဒီသဒၢ တၢ်အဒိအတၢ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိ ကဘၣ်တၢ်ပာ်အီၤလၢ တီၤ လၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲဒီးအီၤ, လၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အတီၤကမ့ၢ်ဝဲ, ပုၤဟဲတုၤသီ, အံၤအဲၣ်အဲလံဂံၢ်ခိၣ်ထံး, အံၤအဲၣ်အဲလံ အဘၣ်စၢၤ, အံၤအဲၣ်အဲလံ လၢအပတီၢ်ထီ, မ့တမ့ၢ် တီပူၤတၢ်သိၣ်လိလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဒီသဒၢအပူၤ,တၢ်အံၤဒီးသန့ၤ ထီၣ်အသးလၢ ပုၤကိၣ်ဖိအဲကလံးကျိၣ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အပတီၢ်အဖိခိၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိအတၢ်ပညိၣ်အ ခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဖး,တၢ်ကွဲး,တၢ်ဒိကန့ၢ်,ဒီးတၢ်ကတီၢ် ဒီး တၢ်မၤဂ့ၤမၤအါထီၣ် ဝီၢ်ဩတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.လံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ် ကတၢ်ကတီၢ်န့ၣ်ဝဲ တၢ်သိၣ်လိလၢအလီၤဆီလိာ်အသး လၢပုၤကိၣ်ဖိ လၢအတၢ်ဂ့ၢ်မၤန့ၣ်အဲကလံးကျိၣ်အပတီၢ်လီၤဆီ လိာ်အသးတဖၣ်အဂီၢ် ခိဖျိတၢ်သ့ဝဲ တီပူၤတၢ်သိၣ်လိလၢအအိၣ် ဒီးတၢ်ဒီသဒၢ တၢ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆး လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤ (SIOP)အဒိအတၢ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိလၢ အဆးလီၤအမံၤလၢ ကအိၣ်လၢ တီပူၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဒီသဒၢတဖၣ် ဒီးသ န့ၤထီၣ်အသးလၢ အတနံၣ်တဘျီ ဝဲဒုးအဲးစဲး (WIDA ACCESS)တၢ်ဒီးစဲးအမး အစၢ အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟူရိုင်တီထီကို

- တီခေဒ်သးကွီဖိတဖှ် ငိးန့ဉ်ဝဲ တ်ဂုဏ်မၤန့ဉ်ကျိဉ်အတံးဖံးတံးမၤ လၢအဘဉ်တံးကတဲာ်ကတီၤန့ဉ်အီၤလၢ အဲကလံးဒ် ကျိဉ်အသီ (ENL)ကွီသရဉ်တဖှ်အအိဉ် န့ဉ်လီၤ.ပုၤကွီဖိ ကဘဉ်တံးဟံးအီၤလၢ တီၤလၢအကြးဝဲဘဉ်ဝဲဒီးအီၤ, လၢ ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ် ကဟံးယုာ်ဒီး ပုၤဟဲတုၤသီလၢ အဂုဏ်မၤန့ဉ်ကျိဉ်အတံးသ့တံးဘဉ်ဆူဉ်ဆူဉ် (HILL), အံးအဲးစံးအဲလ်အသီ , အံးအဲးစံးအဲလ် ဂံၢ်ခိဉ်ထံး, အံးအဲးစံးအဲလ် အဘၢဉ်စၢၤ, အံးအဲးစံးအဲလ် လၢအပတီၢ်ထီ, စူးကါကျိဉ်တံးဒိဉ်ထီဉ်ထီ ထီဉ်, မ့တမ့ၢ် တီၤပူၤတံးသိဉ်လိလၢအအိဉ်ဒီးတံးဒိသဒၢ, တံးအံးဒီးသန့ၤထီဉ်အသးလၢ ပုၤကွီဖိအဲးကလံးကျိဉ် တံးသ့တံးဘဉ်အပတီၢ်အဖီခိဉ် န့ဉ်လီၤ.တံးသိဉ်လိန့ဉ်လိအတံးပညိဉ် အခိဉ်သ့ဉ်မ့ၢ်ဝဲ တံးဖး,တံးကွဲး,တံးဒိကနုာ်,ဒီး တံးကတီၤ ဒီး တံးမၤဂ့ၤမၤအါထီဉ် ဝီၢ်ဩတဖှ် န့ဉ်လီၤ. လံာ်ညိဉ်သိဉ်ဒိဉ်ကတဲာ်ကတီၤန့ဉ်ဝဲ တံးသိဉ်လိလၢအလီၤ ဆီလိာ်အသး လၢပုၤကွီဖိ လၢအတံးဂုဏ်မၤန့ဉ်အဲကလံးကျိဉ်အပတီၢ်လီၤဆီလိာ်အသးတဖှ်အဂီၢ် ခိဖျိတံးသ့ဝဲ တီၤ ပူၤတံးသိဉ်လိလၢအအိဉ် ဒီးတံးဒိသဒၢ တံးကွၢ်ထံကွၢ်ဆး လံာ်တံးအာဉ်လီၤ (SIOP)အဒိအတဲာ် န့ဉ်လီၤ.

အံးအဲးစံးအဲလ် တံးရဲဉ်တံးကျဲၤအတံးပညိဉ်မ့ၢ်ဝဲ ကမၤစၢၤ ပုၤကွီဖိလၢ အတဲအဲကလံးကျိဉ်တဘဉ်ဂ့ၤဂ့ၤတဖှ် ဒ်သိးအကတဲ အဲကလံးကျိဉ်ဘဉ်ချ့ချ့အဂီၢ် ခိဖျိသ့ဝဲ တံးသိဉ်လိအကျိၤအကျဲ ဒ်အဘဉ်တံးဟံးဖျါထီဉ်တုဉ်အီၤလၢထးအသိး န့ဉ်လီၤ.

တံးသ့အဲကလံးကျိဉ်ဂ့ၤဂ့ၤအပတီၢ်

ကလံးထံးဒဲဉ်ခိထဉ် အိဉ်မူမၤထွဲဝဲ ဝးဒဉ် (WIDA)အတံးသ့အဲကလံးကျိဉ်ဂ့ၤဂ့ၤအပတီၢ် လၢပုၤမၤလိအဲကလံးကျိဉ် စးထီဉ် လၢ တီၤဖိသဉ်တုၤဆံခံတီၤ ကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. ဝးဒဉ်အတံးထံဉ်စိလၢ တံးသ့ကျိဉ်ဂ့ၤဂ့ၤန့ဉ် ဟံးယုာ်ဒီး တံးရူလိာ်မုဉ်လိာ် ဒီး တံးဖံးလိမၤဒီး ဒီး ခံခါလိာ်န့ဉ် မ့ၢ်တံးလၢ အဘျးစဲလိာ်အသးဒီး ကွီ, လီၤဆီဒဉ်တံး တံးလၢတံးဟံးပနီဉ်အီၤတဖှ်, လံာ် ညိဉ်သိဉ် ဒိဉ်, ဒီး တံးသိဉ်လိန့ဉ်လိတဖှ် န့ဉ်လီၤ. ဝးဒဉ် အတံးသ့အဲကလံးကျိဉ်ဂ့ၤဂ့ၤအပတီၢ် မ့ၢ်ဝဲ..

- တံးသ့အဲကလံးကျိဉ်ဂ့ၤဂ့ၤအပတီၢ် ၁. ပုၤမၤလိအဲကလံးကျိဉ်တဖှ် ဆဲးကျိးလိာ်အသးသ့ လၢတံးရူလိာ်မုဉ်လိာ် ဒီး တံးသိဉ်လိန့ဉ်လိ အတံးပညိဉ်အဂီၢ် လၢကွီတံးဖံးလိမၤဒီးအပူၤ.
- တံးသ့အဲကလံးကျိဉ်ဂ့ၤဂ့ၤအပတီၢ် ၂. ပုၤမၤလိအဲကလံးကျိဉ်တဖှ် ဆဲးကျိးလိာ်အသးသ့ လၢတံးဂုာ်တံးကျိၤ,တံးဆီ ကမိဉ်,တံးတယာ်ဆီကမိဉ်တံး လၢအလီၢ်လၢ တံးမၤန့ၤတံးလၢ တံးဖံးလိမၤဒီးအပူၤ ဘဉ်ထွဲဒီး လံာ်အဲကလံး န့ဉ် လီၤ.
- တံးသ့အဲကလံးကျိဉ်ဂ့ၤဂ့ၤအပတီၢ် ၃. ပုၤမၤလိအဲကလံးကျိဉ်တဖှ် ဆဲးကျိးလိာ်အသးသ့ လၢတံးဂုာ်တံးကျိၤ,တံးဆီ ကမိဉ်,တံးတယာ်ဆီကမိဉ်တံး လၢအလီၢ်လၢ တံးမၤန့ၤတံးလၢ တံးဖံးလိမၤဒီးအပူၤ ဘဉ်ထွဲဒီး လံာ်တံးဒုး န့ဉ်လီၤ.
- တံးသ့အဲကလံးကျိဉ်ဂ့ၤဂ့ၤအပတီၢ် ၄. ပုၤမၤလိအဲကလံးကျိဉ်တဖှ် ဆဲးကျိးလိာ်အသးသ့ လၢတံးဂုာ်တံးကျိၤ,တံးဆီ ကမိဉ်,တံးတယာ်ဆီကမိဉ်တံး လၢအလီၢ်လၢ တံးမၤန့ၤတံးလၢ တံးဖံးလိမၤဒီးအပူၤ ဘဉ်ထွဲဒီး လံာ်စဲအုဉ် န့ဉ်လီၤ.
- တံးသ့အဲကလံးကျိဉ်ဂ့ၤဂ့ၤအပတီၢ် ၅. ပုၤမၤလိအဲကလံးကျိဉ်တဖှ် ဆဲးကျိးလိာ်အသးသ့ လၢတံးဂုာ်တံးကျိၤ,တံးဆီ ကမိဉ်,တံးတယာ်ဆီကမိဉ်တံး လၢအလီၢ်လၢ တံးမၤန့ၤတံးလၢ တံးဖံးလိမၤဒီးအပူၤ ဘဉ်ထွဲဒီး လံာ်ပုၤတတၢတဖှ် န့ဉ်လီၤ.

တံးမၤန့ဉ်အါထီဉ် တံးဂုာ်တံးကျိၤအဂုဏ်အဂၤဖဲ <https://wida.wisc.edu/teach/standards/eld> သ့ဝဲန့ဉ်လီၤ.

အံ့အဲးစ်အဲလ် ပုၤမၤတၢ်ဖိ တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါ ဒီး တၢ်ဖံးတၢ်မၤ

တၢ်ဆၢမုၢ်လၢအံ့အဲးစ်အဲလ် ကိၣ်သရၣ်တဖၣ်..

- ကတၢ်ကတိၤန့ၣ် တၢ်ဂုၢ်မၤန့ၣ်ကျိၣ်တၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိ လိလိဆူ ပုၤမၤလိအဲကလံးကိၣ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ် လၢတၢ်ဖး,တၢ်ကွဲး,တၢ်ဒိကနၢ်, ဒီး တၢ်ကတိၤ န့ၣ်လီၤ.
- ဟံၣ်ဖိၣ်ဟံၣ်တံၤယၢၣ် ပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ (တၢ်ဂုၢ်မၤန့ၣ်ကျိၣ်တၢ်တိၢ်ကျဲၤ, ဟံၣ်တၢ်ကတိၤကျိၣ် တၢ်ယု သ့ၣ်ညါ, တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ အလံာ်, တၢ်ဒီးစဲး တၢ်ဂုၢ်ထၢဖိၣ်)
- ကွၢ်ကဒါက့ၤ ဟံၣ်တၢ်ကတိၤကျိၣ် တၢ်ယုသ့ၣ်ညါ လၢကဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် အံ့အဲးစ်အဲလ် တၢ်မၤကွၢ် တၢ်ဒီးစဲး
- အံးထွဲကွၢ်ထွဲ တၢ်ဒီးစဲးတဖၣ် (ပုၤသမံသမိးတၢ် ဒီး အဲးစဲး တၢ်ဒီးစဲး) လၢပုၤလၢ အဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ အံ့အဲလ်အဲလ်အပူၤတဖၣ်
- ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဂုၢ်မၤန့ၣ်ကျိၣ်တၢ်တိၢ်ကျဲၤ (အဲလ်အုၣ်ဖံၣ် ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး တီၤသရၣ်ဒီးကိၣ်ခိၣ်)
- ဒုးဘၣ်လိာ်ဖိးဒု တၢ်သိၣ်လိန့ၣ်ကျဲၤ ဒီး ပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်လိာ်တဖၣ် ယုာ်ဒီး တီၤသရၣ်
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ထံၣ် ဒီး ထီၣ်ဒိကနၢ် အံ့အဲလ်အဲလ်ပုၤကိၣ်ဖိ အတၢ်အိၣ်ဖိၣ်
- ထီၣ်ဒိကနၢ် အံ့အဲးစ်အဲလ် ပုၤမၤတၢ်ဖိ,ဝဲၤကျိၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ် ဒီး ကီၢ်ရၢၣ်လိာ်ကဝီၤ တၢ်လိၤဆိလိာ်သး ကမံးတံာ် တၢ် အိၣ်ဖိၣ်

လံာ်အုၣ်သးလၢ အံ့အဲလ်အဲလ် ကိၣ်သရၣ်အဂီၢ်

- ကလံၤထံးဒဲၣ်ခိထၣ်ကီၢ်စဲၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီ လိာ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ကိၣ်သရၣ်လၢ အသိၣ်လိ အံ့အဲလ်တဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီးအဲကလံးဒ်ကျိၣ်အသိတကျိၣ် (ENL)လံာ်အုၣ်သး လၢအကမၤစၢၤ အံ့အဲန့ၣ်အဲလ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယါတၢ် ဒီး တၢ်သမံသမိးကွၢ်တၢ်

တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယါ သမံသမိးတၢ်အပတီၢ် ဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢ ဟံၣ်-ကျိၣ် တၢ်ယုသ့ၣ်ညါ, လၢပုၤကိၣ်ဖိကိးဂၤဒဲးဘၣ်တၢ်သံကွၢ်တုၢ်အီၤ အမးအဖိခိၣ် န့ၣ်လီၤ. လံာ်ကွဲးဒိ ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ယာ်အီၤလၢ ပုၤကိၣ်ဖိ အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအပူၤလီၤ. တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ မ့ၢ်အိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ပုၤကိၣ်ဖိ အကျိၣ်အခိၣ်ထံးတကျိၣ် မ့တမ့ၢ်အဲးကလံးအကျိၣ်ဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါ အံ့ အဲးစ်အဲလ် တၢ်တူၢ်လိာ်မုၢ်အဝဲၤဒၢး, ဝံၤဒီး တၢ်သမံသမိးတၢ်ဒီးစဲး ကဘၣ်တၢ်စးထီၣ်မၤအီၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယါ သမံသမိးတၢ် အပတီၢ် အကျိၣ်အကျဲး..

- ဝဲတၢ်ဆဲးလိၤပုၤကိၣ်ဖိအမံၤ လၢကီၢ်ရၢၣ်လိာ်ကဝီၤအပူၤအခါ တၢ်မ့ၢ်ထံၣ်လၢ အတအိၣ်ဒီး တၢ်အုၣ်သးလၢလၢပုၤပုၤဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်မၤန့ၣ်မၤန့ၣ်တၢ်လၢ တၢ်ဖံးလိမၤဒီးအပူၤဘၣ်န့ၣ်, ပုၤကိၣ်ဖိအဝဲန့ၣ် အကျိၣ်ခိၣ်ထံးတကျိၣ် မ့တမ့ၢ် အဲကလံးကျိၣ်ဘၣ်န့ၣ် တၢ်ကဒိးစဲးကွၢ်အီၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကဒိးသန့ၤထီၣ်အသးလၢ ပုၤကိၣ်ဖိအကိၣ်လၢအပူၤကွံာ်တဖျါအမးပတီၢ်, အမးဟံၣ်ဖိၣ်တၢ်ထီၣ်ယု, ဒီး တၢ်ဒီးစဲးအမးတဖၣ် အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဝးဒၣ်တၢ်ဒီးစဲး လၢတီၤဖိသၣ်အဂီၢ် ဒီး ဝးဒၣ်တၢ်ဒီးစဲး လၢပုၤ ဝတီၤ တုၤ ဝ၂တီၤ အဂီၢ် ကဘၣ်တၢ်မၤအီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒီးစဲးအစၢ အလံာ်ကွဲးဒိ ကဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ယာ်လၢ ပုၤကိၣ်ဖိ အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအပူၤ န့ၣ်လီၤ.
- ဝဲကိၣ်စးထီၣ် ထီၣ်အခိၣ်ထံးန့ၣ်, တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယါတၢ်, တၢ်သမံသမိး, တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါမိာ်ပာ်အလံာ်ပရၢ ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤကိၣ်ဖိအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် ကဘၣ်တၢ်ဆုၤလီၤအီၤ လၢအသိ ၃၀အတီၢ်ပူၤ ဝဲတၢ်ဆဲးလိၤမံၤဝံၤအလီၢ်ခံ န့ၣ်လီၤ. ဝဲကိၣ်မ့ၢ်ထီၣ်လံန့ၣ်, လံာ်ပရၢလၢ တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယါတၢ်အဂီၢ်, တၢ်ဒီးစဲးအဂီၢ်, ဒီး လံာ်လၢတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါမိာ်ပာ် ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ယုထၢန့ၣ် ကဘၣ်တၢ်ဆုၤလီၤအီၤ လၢ ၁၄သိအတီၢ်ပူၤ ဝဲတၢ်ဆဲးလိၤမံၤဝံၤအလီၢ်ခံ န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကိၣ်ဖိ တၢ်ဂုၢ်မၤန့ၣ်ကျိၣ် တၢ်တိၢ်ကျဲၤ (LAP) ကဘၣ်တၢ်ကွဲးလိၤအီၤလၢ ပုၤကိၣ်ဖိလၢ အမၤလိ အဲကလံးကျိၣ် ကိးဂၤဒဲးအ ဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. အံ့အဲးစ်အဲလ် ကိၣ်သရၣ်တဖၣ် တၢ်လိာ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ အကဘၣ်မၤသီထီၣ် တၢ်ဂုၢ်မၤန့ၣ်ကျိၣ်တၢ်တိၢ်ကျဲၤ ကိးနံၣ်ဒဲး န့ၣ်လီၤ.

🍁 တၢ်ဟံလီၤပုၤကိၤဖိအလီၢ်အကျဲ 🍁

ပုၤကိၤဖိတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဟံလီၤအလီၢ်အကျဲ နီၣ်အကကြၢၤဝဲဘၣ်ဝဲဒီး အသးနံၣ်အသိး န့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၤဆိအဂုၢ်အဂၤတဖၣ် ကဘၣ်တၢ် ဆၢတၢ်အိၤ ခီဖျိ တၢ်ကွၢ်ယု တၢ်ပိးတၢ်လီၤအကလုာ်ကလုာ် ဒီး တၢ်တၢ်ပိာ်တဲသကိးတၢ်ဒီး မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ဒီး ပုၤပၤ ဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကိၤဖိလၢ အဆဲးလီၤအမံၤ ယုာ်ဒီးခဲအံၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢအဒုးနဲၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ အဟံဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ အံၤအဲးစံးအဲလ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤတဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ အကအိၣ်လၢ အံၤအဲးစံးအဲလ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ လၢဟူၣ်ရိၣ်ကီၢ်ရုၣ်လီၢ် ကဝီၤကိၤ အပူၤ န့ၣ်လီၤ. တလီၢ် တၢ်မၤကဒီးတၢ်ဆၢတၢ်အသိတဘျီလၢ တၢ်ကြၢၤဝဲဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်ယုထၢအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဒီး န့ၣ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအသိး, အံၤအဲးစံးအဲလ် ကိၤသရၣ် ကကွၢ်ကဒါက့ၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဒီး ဆၢတၢ်ဝဲ တၢ်မၤလိအပတီၢ် န့ၣ် လီၤ.

ပုၤကိၤဖိ မ့ၢ်ဟဲဝဲဒ် ပုၤအိၣ်ဆိတလဲကိၤ လၢတီၤထီၣ်ကိၤအဂၤ မ့တမ့ၢ် ထံကီၢ်အဂၤန့ၣ်, ကဘၣ်တၢ်ဆဲးလီၤအမံၤ ဖဲဆၢကတီၢ်ဝဲန့ၣ် အခါ န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၤဖိ မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆဲးလီၤအမံၤ ယုာ်ဒီးလံာ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်, ကိၤအပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ် ကသမံ သမိးဝဲ လံာ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအဝဲန့ၣ် လၢလံာ်မးလၢတၢ်စိာ်ခီအိၤအဂီၢ် ဒီး ပုၤကိၤဖိတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဟံလီၤအိၤအပတီၢ်ဒ် တၢ်ဆိ တလဲအလံာ်မးပတီၢ် အိၣ်ဝဲအသိး န့ၣ်လီၤ.

🍁 မိၢ်ပၢ် တၢ်ဟံဖိၣ်မၤသကိး,တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါ, ဒီး တၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲး 🍁

မိၢ်ပၢ် ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ အကတူၢ်လိာ် မ့တမ့ၢ် တတူၢ်လိာ် အံၤအဲးစံးအဲလ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤ န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဖိယိတဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢအကဆိတလဲ အတၢ်ဆၢတၢ် တဘျီဂ့ၢ်တဘျီဂ့ၢ် ဖဲပုၤကိၤဖိမၤလိတၢ်အဆၢ ကတီၢ် ဖဲဟူၣ်ရိၣ်ကီၢ်ရုၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၤအံၤ န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်လၢ အအိၣ်ဒီး အဖိလၢ အဲကလံးကျိၣ် မ့ၢ်ကျိၣ်ခံကျိၣ်တကျိၣ် လၢအဂီၢ် တဖၣ် ဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်မုၢ်အိၤလၢ အကဟံဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ ကီၢ်ရုၣ်လီၢ်ကဝီၤ တၢ်လီၤဆိလိာ်အသး ကမံးတံာ် အပူၤန့ၣ် လီၤ. ကီၢ်ရုၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၤ ကတံာ်ကတီၢ်န့ၣ် လိတဲစိခံခါ လၢမိၢ်ပၢ်လၢ အကတီၤအဲကလံးကျိၣ်တဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ . စဝဲးနံး လိတဲစိနီၣ်ဂံၢ်မ့ၢ်ဝဲ ၆၀၅-၃၅၃-၅၅၆၅ ဒီး ကညီလိတဲစိနီၣ်ဂံၢ်မ့ၢ်ဝဲ ၆၀၅-၃၅၃-၅၅၇၆ န့ၣ်လီၤ.

🍁 တၢ်ဒီးစဲး 🍁

ကိးနံၣ်ဒဲး ဖဲလၢဖုၤတြုၤအါရံၣ် အပူၤန့ၣ်, ပုၤမၤလိလံာ်အဲးကလံး ကိၤဖိ လၢအမၤလိ တီၤဖိသ့ၣ် တုၤ ၁၂တီၤတဖၣ် ကဘၣ်ဒီး စဲးဝဲ အဲးစဲး တၢ်ဒီးစဲး လၢပုၤမၤလိလံာ်အဲးကလံးတဖၣ် ၂.၀ အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒီးစဲးဖးဒိၣ်အဝဲအံၤ မၤနီၣ်မၤယါဝဲ တၢ်ဂုာ်မၤ န့ၣ်ကျိၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အပတီၢ် လၢအမၤစၢၤဝဲ တၢ်သိၣ်လိနဲၣ်ကျဲၤ ဒီး တၢ်သမံသမိး ပုၤလၢအမၤလိလံာ်အဲးကလံးတဖၣ် အ တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ် အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤမၤလိ လံာ်အဲးကလံးကိၤဖိ လၢအမၤလိ ၃ တုၤ ၈တီၤ ဒီး ၁၁ တီၤတဖၣ် ကဘၣ်ဒီးစဲးဝဲ ကလံးထံးဒဲၣ်ခိထံၣ် လံာ်အဲးကလံး, လံာ်တၢ်ဒုး, ဒီးလံာ်စဲးအုၣ် တၢ်ဒီးစဲးတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၤဖိလၢ တၢ်မ့ၢ်ဟံပနီၣ်အိၤလၢ အဟဲန့ၣ်လီၤဆူ ကီၢ်အမဲရကၤအခိၣ် ထံးကတၢ်တနံၣ် ဒီး ဒီးစဲးဝဲ အဲးစဲးတၢ်ဒီးစဲးလၢ ပုၤမၤလိလံာ်အဲးကလံး ၂.၂အဂီၢ်န့ၣ်, တလီၢ်ဒီးစဲးဝဲ အဲးစံးဒိၣ်-အဲးကလံာ်ကျိၣ် တၢ်ဒီးစဲး (SD-ELA)ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်လဲၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်, အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဒီးစဲးဝဲ လံာ်တၢ်ဒုး ဒီးလံာ်စဲးအုၣ် ဒီးကဘၣ်တၢ်ဂံၢ်အိၤလၢအမ့ၢ် ပုၤမၤသကိးတၢ် န့ၣ်လီၤ. ဖဲအအိၣ်လၢ ကီၢ်အမဲရကၤအပူၤ တနံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, ပုၤမၤလိလံာ်အဲးကလံးဝဲလၢာ် ကဘၣ်ဒီးစဲး ဝဲ တၢ်ဒီးစဲးတမံယီၤ ဒီး ကီၢ်စဲၣ်တၢ်ဒီးစဲး လၢတၢ်လီၢ်ဘၣ်အိၤလၢ ပုၤကိၤဖိကိးဂၤဒဲး ကဘၣ်ဒီးစဲးဝဲတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပျက်စီးမှု မှုတ်တုတ် ဖဲအဲးစဲးတံးဒီးစဲးလၢ ပျာမၤလိလံာ်အဲကလံး ၂.၂ တံးဒီးစဲးဝံးအလီၢ်ခဲန့ၣ်, ပျာကွီဖိ ကဘၣ်ဒီးစဲးဝဲ ဝးဒၣ် တံးဒီးစဲး ဒ်သိးတံးပျဲပျဲဖျဲးအီၤလၢ အဲးစဲးဒၣ်-အဲကလံးကျိာ် တံးဒီးစဲး (SD-ELA)ကသ့အဂီၢ် ဖဲနံၣ်အဲဝဲန့ၣ် န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီ ဒီးန့ၣ်ဝဲ အဲးစဲးတံးဒီးစဲးအမး တနံၣ်တဘျီ ဖဲလၢမ့ မ့တမ့ၢ် လၢယုၤအလၢာ် န့ၣ်လီၤ. အံးအဲးစဲးအဲလ် အပျာ မၤတံးဖိတဖၣ် ဆၢလီၤဝဲ မိၢ်ပၢ်လံာ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ ဒီး ပျာကွီဖိအလံာ်မး ဆူပျာကွီဖိ အမိၢ်အပၢ် အအိၣ် န့ၣ်လီၤ.

🍁 တၢ်ဖျိထီၣ် ဒီး တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ ပျာမၤလိ အဲကလံးကျိာ်ဖိတဖၣ် 🍁

ပျာမၤလိ လံာ်အဲကလံးဝဲလၢာ် ကဘၣ်ဒီးစဲးဝဲ ကီၢ်စဲၣ် အဲကလံးကျိာ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် (ELP) တံးဒီးစဲး လၢအမ့ၢ် အဲးစဲးတံး ဒီးစဲးလၢ ပျာမၤလိလံာ်အဲကလံးကျိာ် ၂.၂ အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဒ်သိး ပျာမၤလိလံာ်အဲကလံးကျိာ်ကွီဖိတဖၣ် တၢ်ကနၢ်လၢ အအိၣ် ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်နီၢ်နီၢ် လၢကလံးထံးဒဲးခိထီၣ်အဲကလံးကျိာ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် တံးဒီးစဲးအပူၤအဂီၢ်, ဖဲအဲးစဲးတံးဒီးစဲး လၢပျာ မၤလိလံာ်အဲကလံးကျိာ် ၂.၂ တံးဒီးစဲးအဆၢကတီၢ် အလံာ်အဲကလံးအမးပၢ်ဖိၣ်ခဲလၢာ် တၢ်ထီၣ်ယု ကဘၣ်အိၣ်ဝဲ ၅.၀ မ့တ မ့ၢ် အဲးစဲးတံးဒီးစဲးလၢ ပျာမၤလိအဲကလံးကျိာ် ၂.၀ ဒီး ၃ မ့တမ့ၢ် ၄ လၢ အဲးစဲးဒၣ်-အဲကလံးကျိာ်တံးဒီးစဲး အမးပၢ်ဖိၣ်ခဲ လၢာ် တၢ်ထီၣ်ယု ကဘၣ်အိၣ်ဝဲ ၄.၀ န့ၣ်လီၤ.

ပျာကွီဖိလၢ အဖျိထီၣ်လၢ ပျာမၤလိလံာ်အဲကလံးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤတဖၣ် တၢ်ကဆဲးကွၢ်ထွဲအခံဆူညါ ခံနံၣ်န့ၣ်လီၤ. အတၢ် လဲၤထီၣ်လဲၤထီ ကဘၣ်တၢ်သမံသမိးအီၤ, ဒီး တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ် ကွီသရၣ်အတၢ်ပၢ်ဖျါ, ကွီဖိမိၢ်ပၢ်အတၢ်ပၢ်ဖျါ, တံးဒီးစဲး အမး, တၢ်မၤန့ၣ်မၤန့ၣ်တၢ်လၢတီၤပူၤ ကဘၣ်တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအီၤ န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ကွၢ်ထွဲအီၤ ခံနံၣ်ဝံးအလီၢ်ခဲန့ၣ်, ပျာကွီဖိ ကဘၣ်တၢ်ပၢ်ပနီၣ်အီၤဒ်အမ့ၢ် ပျာသ့အဲကလံးကျိာ်ဂ့ၤဂ့ၤ မ့တမ့ၢ် အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢ ပျာကွီဖိ ကြးဖဲက့ၤန့ၣ်ကဒါက့ၤဆူ ပျာ မၤလိအဲကလံာ်ကျိာ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤန့ၣ်, တၢ်ကတၢ်ပိာ်ဝဲသကိး တၢ်ဂ့ၤထၢဖိၣ် သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

🍁 တၢ်ဂ့ၤမၤန့ၣ်ကျိာ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤ 🍁

တၢ်ဂ့ၤမၤန့ၣ်ကျိာ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤ (LAP) ဘၣ်တၢ်မၤဝံးအီၤတနံၣ်တဘျီ ဖဲတၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သီအဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၤမၤန့ၣ်ကျိာ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤ ပၢ်ယုာ်ဒီး ပျာကွီဖိ ဒီး မိၢ်ပၢ် တၢ်ဂ့ၤတၢ်ကျဲၤ, တၢ်ဖဲးလိမၤဒီးအတၢ်စံၣ်စီၤတဲစီၤ, တၢ်သမံသမိး အဂ့ၢ်အကျိၤ, ACCESS ဒီး NWEA တၢ်ဂ့ၤထၢဖိၣ်, ဒီး အံးအဲးစဲးအဲလ် အဂ့ၢ်အကျိၤ သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ် တဖၣ်အံၤ ကပၢ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိး ဖိတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်, ပၢ်ယုာ်ဒီး တၢ်မၤဘၣ်လိာ်ဖိးဒုတၢ်, တၢ်ဆိတလဲဘျီဘၣ်တၢ်, ဒီး တၢ်ဖဲးတၢ် မၤလၢ ပျာမၤလိအဲကလံးကျိာ် လၢကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤအပူၤ တဂၤဘၣ်တဂၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖဲးတၢ်မၤလၢ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤတ ဖၣ် ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ ပျာကွီဖိအလံာ်မးအဖိခိၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၤမၤန့ၣ်ကျိာ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် ကဘၣ်တၢ်မၤဝံးအီၤလၢ “Ellevation” အ့ထၢၣ်နဲး တၢ်ဂ့ၤထၢဖိၣ် တၢ်ပၢ်ဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ် အကျိၤအကျဲၤ လၢအမၤနီၣ်မၤယါဝဲ ပျာကွီဖိ အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် အပတီၢ် ဒီး တၢ်မၤဘၣ်လိာ်ဖိးဒုတၢ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

🍁 ပုၤတၢ်ကျိၢ်ထံတၢ် ဒီး ပုၤကွဲးကျိၢ်ထံတၢ် 🍁

ဟူရိၣ်ကီၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၢ် အတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ကဲ ကမၤညီထီၣ် တၢ်ဆဲးကျိးဒီး ပုၤကွီၤဖိလၢအတဲအဲကလံးကျိၢ်တဘၣ် ဒီး အဟံၣ်ဖိ လီၤဖိတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ယုထီၣ်ပုၤတဲကျိၢ်ထံတၢ် ကဘၣ်လဲၤခိဖျိ အံၤအဲးအဲလဲ တၢ်တူၢ်လိာ်မုၢ်အဝဲၤဒၤဒီး န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကွဲးကျိၢ် ထံတၢ် ကဘၣ်မ့ၢ်ကဲ တၢ်လၢတၢ်ကွဲးအိၤသ့, ဆုၤလိပရၢဆူ အံၤအဲးအဲလဲ တၢ်တူၢ်လိာ်မုၢ်အဝဲၤဒၤဒီး dianne.tapken@k12.sd.us အအိၣ်တက့ၢ်. တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ လၢတၢ်ကဘၣ်ကွဲးကျိၢ်ထံက့ၤအိၤ ကဘၣ်အိၣ်လၢ Microsoft Word တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ န့ၣ်လီၤ.

လၢနကသ့ၣ်ညါအါထီၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သိသနူ Policy GC-20 အဂီၢ်, ဝံသးစူၤ န့ၣ်လီၤကွၢ်အိၤဖဲ..
[https://www.huron.k12.sd.us/files/5614/4968/3480/GC-20 Interpreter Ploicy.fdf](https://www.huron.k12.sd.us/files/5614/4968/3480/GC-20%20Interpreter%20Policy.fdf) တက့ၢ်.

🍁 တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ တၢ်သမံထံတၢ် 🍁

အံၤအဲးအဲလဲ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဘၣ်တၢ်သမံသမိးအိၤ တနံၣ်တဘျီ ခိဖျိ တၢ်ပဲၣ်ထံနီၤဖးဝဲ အဲးစးတၢ်ဒီးစးအမးတဖၣ် ဒ်သိးတၢ် ကထံၣ်ဘၣ် တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ လၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် ဒီး ပုၤကွီၤဖိအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ် လၢကျိၢ်အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီအပူၤန့ၣ် လီၤ. တၢ်စံးဆၢတဖၣ် ဘၣ်တၢ်နီၤလီၤအိၤလၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤခဲခိၣ်ကဲနၢ်အကဂူၢ်တဖၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ.

🍁 လံာ်ခဲၣ်ဖျါၣ်လၢ တၢ်ကွဲးဖျါၣ်ညီၣ်နီၤအိၤတဖၣ် 🍁

ACCESS for ELLs 2.0: အဝဲအံၤမ့ၢ်ကဲ တနံၣ်တဘျီတၢ်ဒီးစး လၢအဘၣ်တၢ်သ့အိၤလၢ ကလံးထံးဒဲၣ်ခိထီၣ် ကွီၢ်တဖၣ်လၢက ထီၣ်နီၣ်တဲာ်နီၣ်ဝဲ လံာ်အဲကလံးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

AQS: Acculturation Quick Screen, မ့ၢ်ကဲ တၢ်သံကွၢ်တခါလၢ အဘၣ်တၢ်သ့အိၤ လၢတၢ်ကသ့ဆၢတဲာ် ပုၤကွီၤဖိအတၢ်မၤလိာ်အ သးဒီး လုလၢ်ထူသနူအသိ အပတီၢ် န့ၣ်လီၤ.

BICS: Basic Interpersonal Communication Skills. အဝဲအံၤမ့ၢ် ကျိၢ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် လၢအဘၣ်တၢ်လိာ်ဘၣ်အိၤလၢ တၢ်ရဲ လိာ်မုၢ်လိာ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤညီၣ်နီၤတံာ်တဲာ် ယုလၢ တုၤလၢ ခံနံၣ် ဝဲတၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤဆူ ကီၢ်အဲရဲကၤအပူၤ ဝံၤအလီၢ်ခံ န့ၣ်လီၤ.

Code Switching: ကျိၢ်ခံခါ လၢအဘၣ်တၢ်လဲၤလိာ်အိၤယၢ်ခိယၢ်ခိ ဝဲတၢ်စံးတၢ်ကတိၤအဆၢကတီၢ် ဒီး ဝဲတၢ်ကွဲးအဆၢက တီၢ် ခိဖျိ တသ့ၣ်ညါလီၤတၢ် ကျိၢ်တၢ်တကျိၢ် ဒီး ကျိၢ်ခံကျိၢ်တကျိၢ် မ့တမ့ၢ် ကျိၢ်ခံခါလိာ် အယံလီၤ.

Content-Based ESL (အဲကလံးဒ်ကျိၢ်ခံကျိၢ်တကျိၢ်): ကျိၢ်ကျဲအဝဲအံၤ သ့တၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိအကျိၢ်အကျဲတဖၣ်, တၢ်မၤလိ လၢတၢ်ဘၣ်မၤဝံၤအိၤတဖၣ်, ဒီး တၢ်သိၣ်လိအကျိၢ်အကျဲလၢတီၤပူၤ ဘၣ်ထွဲဒီးလံာ်လဲၤသ့တဖၣ် ဒ်ကျိၢ်ကျဲတခါလၢ တၢ်ဒုး အိၣ်ထီၣ်ကျိၢ်, တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ, သးအတၢ်ပလၢၢ်သ့ၣ်ညါ ဒီး တၢ်မၤလိ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. အဲကလံး ဘၣ်တၢ်သ့အိၤ ဒ် တၢ်သိၣ်လိအခါစးတခါ န့ၣ်လီၤ.

English Learner-EL (ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤကွီၤဖိ): ပုၤမၤလိအဲကလံး, တၢ်ကတိၤအဝဲအံၤ ဆီတလဲဝဲ LEP (တသ့အဲကလံးကျိၢ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်) မ့ၢ်လၢ တၢ်အဝဲအံၤ မၤဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်လၢတၢ်ပုၤ လၢတၢ်တလၢတပုၤအလီၢ်အယံ န့ၣ်လီၤ.

English as a Second Language – ESL(ဘဉ်ထွဲဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ): တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအကျိၤအကျဲၤ, တၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤပီၤညါ ဒီး လံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်လီၤဆီ လၢအဘဉ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤ ဒ်သိးအကမၤစၢၤ ပုၤမၤလိအဲကလံးကျိၣ်ကိၣ်ဖိတဖၣ် လၢတၢ်ဖံးလိ မၤဒီးအပူၤ ဖဲအဝဲသ့ၣ် အအဲကလံးကျိၣ်ဟဲဂ့ၤထီၣ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.

HLS: Home Language Survey, ကျိၣ်တၢ်သံကွၢ်သံဒီးတဖၣ် လၢအအိၣ်လၢ တၢ်ဆဲးလီၤမံၤ အလံာ်ပူၤ လၢအဘဉ်တၢ်သူ အီၤဒ်သိး တၢ်ကသ့ၣ်ညါ ပုၤမၤလိအဲကလံး ကိၣ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

Immersion: ကျိၤကျဲၤအဝဲအံၤ သိၣ်လိဝဲကျိၣ် လၢတၢ်သူညိၣ်န့ၣ်အီၤခဲလၢၣ် လၢတၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိအပူၤတဖၣ် ဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

- L1: ကျိၣ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ
- L2: ကျိၣ်အသီ, ကျိၣ်ခံကျိၣ်တကျိၣ်

Language Proficiency: အခိၣ်ညိၣ်မ့ၢ်ပဲ ပုၤကိၣ်ဖိ သူကျိၣ်သ့ဂ့ၤဂ့ၤ, ဟ်ယုၣ်ဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘဉ်လၢ တၢ်သ့ကတီၢ်တၢ်ဒီးပုၤဂၤ ဒီး နၢ်ပၢ်တၢ်လၢပုၤတဲတၢ်ဒီးအီၤ လၢကျိၣ်လီၤဆီလိာ်အသး, လံာ်ပုၤကျိၣ်, ဝီၢ်ဩ ဒီး တၢ်ကတီၢ်ဖျါၣ်အခိၣ်ညိၣ် ဒီး ဟ်ယုၣ်ဒီး တၢ်ကတီၢ်လၢအမ့ၢ်အတီၢ်ဒီးကြားဝဲဘဉ်ဝဲ ဒီး ကျိၣ်လၢ ဘဉ်တၢ်သူအီၤလၢတၢ်လီၢ်တတီၤဒီးတတီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ရူၤလိာ်မုာ်လိာ်အ ဆၢကတီၢ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ကျိၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ အခိၣ်ညိၣ်မ့ၢ်ပဲ သ့ၣ်ညါသူကျိၣ်အဝဲန့ၣ် လၢအနီၢ်ကစၢ်သ့ ဒီး တၢ်အံၤအခိၣ်ညိၣ်တ မ့ၢ် တသ့ၣ်ညါသူလၢအကျိၣ်အဂၤတခါဘဉ် န့ၣ်လီၤ.

Lau V.Nichols: ကိၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ရၢ လၢအဘဉ်တၢ်ဟဲစိာ်ထီၣ်အီၤလၢ တဂူးကိၣ်ဖိမိာ်ပာ် လၢအတဲအဲကလံးကျိၣ်တဘဉ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအထီၣ်ခါဝဲ ဝဲနဲၣ်ဖြၢၣ်စ့စကိာ် ကီၢ်ရူၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၣ်တပူၤမီ (San Francisco Unified School District) န့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၄၇န့ၣ်န့ၣ် ကိၣ်ဒိၣ် (Supreme Court) ဟ်ပနီၣ်ဝဲဒ်လၢ တၢ်ကူၣ်ဘဉ်ကူၣ်သ့လၢအလီၤပလိာ်လိာ်အသးန့ၣ် တဒီးသိးလိာ်အသးဒီး တၢ် ကူၣ်ဘဉ်ကူၣ်သ့တုၤသိးထဲသိး ဒ်အဖျါလၢ ၁၉၆၄ ကမ္ဘာ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤအသိး န့ၣ်လီၤ. ကိၣ်ဟ်ပနီၣ်ဝဲဒ် လၢ ကီၢ်ရူၣ်လီၢ်ကဝီၤ ကဘဉ်ခါထီၣ်အခိၣ်ခါဆူညါ ဒ်သိးအကမၤန့ၤကွံာ် တၢ်တြီၤမၤတံာ်တံာ် တၢ်ကူၣ်ဘဉ်ကူၣ်သ့ လၢအ ဘဉ်တၢ်ဆၢခါမဲၣ်အီၤလၢ တဂူးကိၣ်ဖိလၢအကတီၢ်အဲကလံးကျိၣ်တဘဉ်တဖၣ်အဂီၢ် လၢကီၢ်ရူၣ်လီၢ်ကဝီၤအပူၤ န့ၣ်လီၤ. [414 U.S. 563(1974)]

NES: ပုၤလၢ အတကတီၢ် အဲကလံးကျိၣ်

Pull-Out ESL: ပုၤအံၤအဲးစဲအဲလ် ကိၣ်ဖိလၢ အအိၣ်လၢ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤအပူၤတဖၣ် “ဘဉ်တၢ်ထုးထီၣ်အီၤလၢအတီၢ်ပူၤ” ဘဉ်ဆၢဘဉ်ကတီၢ် လၢတၢ်သိၣ်လိအကျဲၤလီၤဆီ လၢအဲကလံးကျိၣ်ခံကျိၣ်တကျိၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

Redesignation/Reclassification: တၢ်အကျိၤအကျဲၤ လၢအတုၤထီၣ်ဝဲဆူ တၢ်သ့တၢ်ဘဉ်နီၢ်နီၢ်အပူၤတနီၤ လၢအဆီတလဲဝဲ ပုၤ မၤလိအဲကလံးကျိၣ်တဖၣ် အပတီၢ် ဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အတၢ်ဆီတလဲအဝဲအံၤ ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကထုးကွံာ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢ အံၤအဲးစဲ အဲလ်အတီၢ်ပူၤ ဒီး ဟ်အီၤလၢ တီၢ်မုာ်ဆုၣ်မုာ်ဂီၤအတီၢ်ပူၤ န့ၣ်လီၤ.

Sink or Swim: တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤ သိၣ်လိဒ်ထဲ ပုၤလၢအသ့အဲကလံာ်ကျိၣ်ဘဉ်နီၢ်နီၢ် လၢထံကီၢ်ဝဲအံၤအပူၤ, အဖိ, အဲ ကလံးလၢကီၢ်အမဲရကၤအပူၤ, လၢအတအိၣ်ဒီး တၢ်ဘဉ်ယိာ်ဘဉ်ဘိ လၢပုၤကိၣ်အတၢ်နၢ်ပၢ်အဂီၢ် ဘဉ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ် ကျဲၤအဝဲအံၤ မၤဟးဂီၤဝဲ ပုၤလၢအတသ့အဲကလံးကျိၣ်ဂ့ၤဂ့ၤသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် လၢအဘဉ်တၢ်ဒီသဒါအီၤလၢ ၁၉၇၄ ကိၣ်ဒိၣ်တၢ်ဆၢတဲာ် ဒ်အဖျါလၢ Lau V.Nichols အပူၤအသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤ အါဘျီဘဉ်တၢ်ကိးအီၤ လၢကျိၣ်ထံလၢ န့ၣ်လီၤ.

W-APT: အဝဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်ဒီးစဲးတခါအမံၤ လၢအဘဉ်တၢ်သူအီၤလၢ ကလံးထံးဒဲၣ်ခိထံၣ် လၢတၢ်ကသ့ၣ်ညါဟ်ပနီၣ် အံၤအဲးစဲအဲလ်ကိၣ်ဖိတဖၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

🍁 တၢ်ဂ့ၢ်ပိၢ်ထွဲ 🍁

တၢ်ဆဲးလီၤမံၤ တၢ်တီၤနီၣ်တၢ်ရဲၣ်လီၤ.
ဟံၣ် ကျိၣ် တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်
တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ အလံာ်
တၢ်ဂ့ၢ်မၤကျိၣ်န့ၣ်ကျိၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် တၢ်တိၢ်ကျဲၤ အဒိ

ဟူရိုက်ကီရိုလီကဝီကို
အံအဲးစံအဲလ် တာ်တူာ်လိာ်မုာ် အလီာ်
တာ်ဆဲးလီမံး တာ်တိာ်နီာ်တာ်ရဲာ်လီာ်

ပှာ်ကွီဖိအမံး _____ မုာ်နံး _____

- ကီရိုလီကဝီ တာ်ဆဲးလီမံးအလံာ် အလွဲာ်လါအဲး
- တံာ်ယိ ကျိာ် တာ်ယုသ့ာ်ညါ
- အိာ်ဖျဲာ် လံာ်အုာ်သး၊ I-94, ပှာ်တဝါ တာ်ဘံာ်တာ်ဘါ ခး
- ကသံာ်ဒီသဒါ တာ်ကွဲးနီာ်ကွဲးယါ
- ကွီလာ်အပူာ်ကွံာ် အတာ်ကွဲးနီာ်ကွဲးယါ
- သိလုာ် တာ်ဂုာ်တာ်ကျိာ် , ဇံးဖး တာ်ဂုာ်တာ်ကျိာ်
- တာ်ယုထီာ် ပှာ်တဲကျိာ်ထံတာ်, တာ်ကွဲးကျိာ်ထံတာ်
- ကွီတာ်အိာ်အလံာ် , တာ်ဟံာ်ဖျါထီာ် တာ်ဟ့ာ်တာ်ခွဲးတာ်ယာ်
- တာ်ကြားဝဲဘာ်ဝဲဒီးတာ်ယုထါ အလံာ်အုာ်သး
- တာ်သူ ခိာ်ဖျဲာ်ထာ် , အုထာ်နဲး တာ်အာ်လီအီလီ
- တာ်ဟ့ာ်အခွဲးလာ် တာ်ဒိတာ်ဂီ
- ထာ်ဝံချါ တာ်ရဲာ်တာ်ကျဲာ်
- အံအဲးစံအဲလ် တာ်ရဲာ်တာ်ကျဲာ် တာ်ဂုာ်တာ်ကျိာ်
 - လံာ်ဆဲးဆဲးဖိ
 - ဟဲနုာ် , ဟးထီာ် အနီာ်ထီာ်
 - တာ်ရဲာ်တာ်ကျဲာ်
 - မိာ်ဟံာ်တာ်ခွဲးတာ်ယာ်တဖာ်

ယဒီးန့ာ်တုာ် တာ်ဂုာ်တာ်ကျိာ်ဘာ်ထွဲဒီး ဟူရိုက်ကီရိုလီကဝီကို အံအဲးစံအဲလ်တာ်ရဲာ်တာ်ကျဲာ် န့ာ်လီာ်. ယနာ်ပာ်လာ် ယဖိက ဘာ်တာ်ဒီးစဲးကွာ်အီာ် ဒ်သီးတာ်ကသ့ာ်ညါ မုာ်အဝဲ ကဘာ်အိာ်လါ အံအဲးစံအဲလ်အပူာ် မုတမုာ် တဘာ်အိာ်လဲာ် န့ာ်လီာ်. တာ် ဟးထီာ်ကွံာ်လာ်တာ်ရဲာ်တာ်ကျဲာ်အပူာ်အနီာ်ထီာ် ဘာ်တာ်တဲဘာ်တုာ်ယု န့ာ်လီာ်. ယနာ်ပာ်လာ် ယအိာ်ဒီးတာ်ခွဲးတာ်ယာ်လာ် ယကသမာ်ကွံာ် အံအဲးစံအဲလ် အတာ်တိစာ်မာ်မာ် လါယဖိအဂီာ် ဖဲယဒီးန့ာ် တာ်ဒီးစဲးအမးဝံအလီာ်ခဲ န့ာ်လီာ်.

(မိာ်ဟံာ် ကွဲးစဲလီအမံး) (မုာ်နံး)

ဟူရိုက်ကီရိုဂ်လီကဝီကို ပှးသုးလီသုးကျဲ ဇီး ဟံဉ်ပီတိကတိကျိန် တ်ယုသုဉ်ညါ တ်ဂုတ်ကျို

ဖိသဉ်အမံး	မၤလိတီၤ	အိဉ်ဖျဉ်မုၢ်နံၤမုၢ်သီ	အိဉ်ဖျဉ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲ	မၤလိတၢ်လၢအမဲရကၤအချၢပုၤနံဉ်	မၤလိတၢ်လၢအမဲရကၤအပူၤပုၤနံဉ်	ကိၤလၢကျိဉ်မုၢ်ကျိဉ်တၢ်တကျိဉ်လၢအဂီၢ်စ့ၢ်ကိးခါ		မုၢ်ခွါ	
						မုၢ်	တမုၢ်ဘဉ်	ခွါ	မုၢ်

ဖိသဉ်တဖဉ်မုၢ်ဝဲ(ဝံသးစူၤမၤပနီဉ်တခါဂုၤတခါဂုၤလၢအဘဉ်ထွဲဇီးနဖိတက့ၢ်)

အမဲရကၤထံဖိကီၢ်ဖိ	ပှးအိဉ်ဆိးလၢအမဲရကၤအပူၤ	ပှးသုးလီသုးကျဲ	ပှးဘဉ်ကီဘဉ်ခဲဖိ	မုၢ်နံၤလၢဟဲန့ၢ်လီၤဆူအမဲရကၤအပူၤ
------------------	------------------------	----------------	-----------------	--------------------------------

ဟံဉ်ပီတိအဂုၢ်အကျိဉ်အကူဉ်

ပၢ်/ပှးကွၢ်ထွဲတၢ် _____ တၢ်မၤလီၤအမံး _____
 မိၢ်/ပှးကွၢ်ထွဲတၢ် _____ တၢ်မၤလီၤအမံး _____
 အိဉ်ဆိးလီၤကျဲ _____
 ဟံဉ်လိတဲစိ _____ တၢ်မၤလီၤလိတဲစိ _____ လိတဲစိစိဉ်စု _____

တၢ်ကတိကျိဉ်အကူဉ်(အံအဲးစံအဲလ်အတၢ်ဆၢတၢ်)

အိဉ်လၢဟံဉ် ကတိကျိဉ်မနုၤ အါလဲဉ် _____
 ကျိဉ်မနုၤလၢ နဖိစးထီဉ်ကတိၤဝဲ ဝဲအစးထီဉ်ကတိၤလိတၢ်အဆၢကတီၢ် လဲဉ် _____
 နဖိအိဉ်လၢဟံဉ် ကတိကျိဉ်မနုၤ အါလဲဉ် _____
 နကတိတၢ်ဇီးနဖိ လၢကျိဉ်မနုၤ အါလဲဉ် _____
 မုၢ်နဖိအိဉ်တၢ်လၢ အံအဲးစံအဲလ်အတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ ဝဲအထီဉ်ကိလၢအပူၤကွံာ် စ့ၢ်ကိးခါ _____

တၢ်ဖဲးတၢ်မၤတၢ်စံာ်စိၤတဲစိၤအကူဉ် (ပှးသုးလီသုးကျဲတၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သုတၢ်ဆၢတၢ်)

နဟဲသုးနလီၢ်နကျဲဆူဝုၢ်ဟူရိုဉ်အခါဖဲလဲဉ်(မုၢ်နံၤမုၢ်သီ) _____
 နအိဉ်ဟဲလၢတၢ်လီၤဖဲလဲဉ် _____
 နဟဲသုးနလီၢ်ဆူဝုၢ်ဟူရိုဉ်လၢတၢ်ဂုၢ်မနုၤအယိလဲဉ် _____

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ ၃ ဇီး ပုၤမၤလိၤ အဲကလံးကျိၣ် (အံၤအဲလ်အဲလ်) တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ လံာ်ကဘျး လၢ တၢ်ဟးထီၣ်ကွၢ် (အပူၤကွၢ်) ပုၤမၤလိၤအဲကလံးကျိၣ် ကွီဖိတဖၣ် အဂီၢ်

ပုၤကွီဖိအမံၤ _____ ဟးထီၣ်ကွၢ်လၢ အံၤအဲလ်အဲလ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ မုၢ်နံၤမုၢ်သီ _____

တၢ်ဖျိထီၣ် အဲးစးတၢ်ဒီးစးအမး . တၢ်ဒိကနၢ် _____ တၢ်ကတိၤ _____ တၢ်ဖး _____ တၢ်ကွဲး _____ ဟ်ဖျိခဲလၢာ် _____

အဲးစးခိၣ်-အဲကလံးကျိၣ် .. _____ (မုၢ်လိာ်ဘၣ်)

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ နံၣ် ၁. ကွီထီၣ်နံၣ် ၂၀ _____

ပုၤကွီဖိအမံၤ _____ မၤလိတီၤ _____

မၤပုၤလီၤ လံာ်ကျိၤလီၤဟံလၢလၢာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ လၢပုၤကွီဖိ ဟ်ဖျိခဲမၤသကိးတၢ်လၢအပူၤတဖၣ် (သုတၢ်အလွၢ်လီၤဆီလိာ်အသး လၢတၢ်ဒီးစး တခါဘၣ်တခါ အဆၢကတီၢ် တက့ၢ်.)

NWEA တၢ်ဒီးစး		အဲကလံး ဇီး လံာ်တၢ်ဒီး		မၤလိတီၤ		အဂ့ၢ်အဂၤ
လံာ်တၢ်ဖး	တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်ထီ တၢ်ဂီၢ်ခါ တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ	လံာ်တၢ်ဖး	☐ ပတီၢ် ၁ ☐ ပတီၢ် ၂ ☐ ပတီၢ် ၃ ☐ ပတီၢ် ၄			
တၢ်သူကျိၣ်	တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်ထီ တၢ်ဂီၢ်ခါ တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ	လံာ်တၢ်ဒီး	☐ ပတီၢ် ၁ ☐ ပတီၢ် ၂ ☐ ပတီၢ် ၃ ☐ ပတီၢ် ၄			
လံာ်တၢ်ဒီး	တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်ထီ တၢ်ဂီၢ်ခါ တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ	လံာ်စ့အုၣ် ထဲဒုၣ်ပုၤ ၄တီၤဒီးဂတီၤ	☐ ပတီၢ် ၁ ☐ ပတီၢ် ၂ ☐ ပတီၢ် ၃ ☐ ပတီၢ် ၄			
လံာ်စ့အုၣ်	တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်ထီ တၢ်ဂီၢ်ခါ တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ					

တၢ်ဘၣ်ယီၢ်ဘၣ်ဘီတဖၣ် ..

- ဖဲတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတနံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်, ပုၤကွီဖိ အိၣ်ဒီးတၢ်မၤန့ၣ်မၤနၢၤဂ့ၢ်ဂ့ၢ် လၢတီၤပူၤ
- ဖဲတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတနံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်, ပုၤကွီဖိ အိၣ်ဒီး တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ နီလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအသိး _____

တၢ်ဟံပနီၣ်လၢပုၤကွီဖိလၢ

- အကက့ၢ်န့ၣ်ကဒါက့ၢ်ဆူ အံၤအဲလ်အဲလ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ
- ဆဲးအံးထွဲကွၢ်ထွဲကဒီးဆီဆူ မဲၣ်ညါတနံၣ်
- အဂ့ၢ်အဂၤ (ကွဲးဖျါထီၣ်) _____

မံၤ (ကွဲးလီၤအီၤ)

ကွဲးစဲလီၤမံၤ

တီၤသရၣ်		
အံၤအဲလ်အဲလ်သရၣ်		
ကွီခိၣ်		
မိၢ်ပံၤ		
ပုၤကွီဖိ		

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ နံၣ် ၂၁ ကွဲထီၣ်နံၣ် ၂၀_____

ပုၤကွဲဖိအမံၤ _____ မၤလိတီၤ _____

မၤပုၤလီၤ လံာ်ကျိၤလီၤဟံလၢလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ လၢပုၤကွဲဖိ ဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢအပူၤတဖၣ် (သူတၢ်အလွဲၣ်လီၤဆီလိာ် အသး လၢတၢ်ဒီးစဲးတခါဘၣ်တခါ အဆၢကတီၢ် တက့ၢ်.)

NWEA တၢ်ဒီးစဲး		အဲကလံး ဒီး လံာ်တၢ်ဒီး		မၤလိတီၤ		အဂ့ၢ်အဂၤ
လံာ်တၢ်ဖး	တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်ထီ တၢ်ဂီၢ်ခါ တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ	လံာ်တၢ်ဖး	☐ ပတီၢ် ၁ ☐ ပတီၢ် ၂ ☐ ပတီၢ် ၃ ☐ ပတီၢ် ၄			
တၢ်သူက့ၢ်	တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်ထီ တၢ်ဂီၢ်ခါ တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ	လံာ်တၢ်ဒီး	☐ ပတီၢ် ၁ ☐ ပတီၢ် ၂ ☐ ပတီၢ် ၃ ☐ ပတီၢ် ၄			
လံာ်တၢ်ဒီး	တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်ထီ တၢ်ဂီၢ်ခါ တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ	လံာ်စဲအုၣ် ထဲဒၣ်ပုၤ ၄တီၤဒီးစတီၤ	☐ ပတီၢ် ၁ ☐ ပတီၢ် ၂ ☐ ပတီၢ် ၃ ☐ ပတီၢ် ၄			
လံာ်စဲအုၣ်	တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်ထီ တၢ်ဂီၢ်ခါ တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ					

တၢ်ဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘီတဖၣ် ..

- ဖဲတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲခံနံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, _____ အိၣ်ဒီးတၢ်မၤန့ၣ်မၤန့ၣ်မၤဂ့ၢ်မၤဂ့ၢ် လၢတီၤပုၤလီၤ.
- ဖဲတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲခံနံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, _____ အိၣ်ဒီး တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ နီလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအသိး

တၢ်ဟံပနီၣ်လၢပုၤကွဲဖိလၢ

- အကက့ၤန့ၣ်ကဒါက့ၤဆူ အံအဲလ်အဲလ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ
- ဆဲးအံးထွဲကွၢ်ထွဲကဒီးအီၤဆူ မဲၣ်ညါတနံၣ်
- တလီၢ် အိၣ်လၢၤလၢ အံအဲလ်အဲလ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဘၣ်.
- အဂ့ၢ်အဂၤ (ကွဲးဖျါထီၣ်) _____

မံၤ (ကွဲးလီၤအီၤ)

ကွဲးစဲလီၤမံၤ

တီၤသရၣ်		
အံအဲးစံအဲလ်သရၣ်		
ကွဲးခိၣ်		
မိၢ်ဟံ		
ပုၤကွဲဖိ		